

LAUSUNTO

Eduskunnan suurelle valiokunnalle

Asia: Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta (VNS 7/2020 vp)

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

SLL kommentoi selontekoa soveltuvien osien osin.

SLL pitää hyvänä, että Suomi haluaa nostaa keskeisiksi EU-yhteistyön tavoitteiksi eurooppalaisten osaamistason vahvistamisen, koulutuksellisen tasa-arvon lisäämisen ja jatkuvan oppimisen uudistuksen. Nämä ovat keinoja saavuttaa selonteossa mainittuja pitkän aikavälin tavoitteita globaalista kilpailukykyä, vihreästä ja digitaalisesta siirtymästä sekä yhteiskuntien resilienssin vahvistamisesta. Lisäksi osaamistason vahvistaminen parantaa koko EU:n kykyä selvitä vallitsevasta koronapandemiasta ja sen aiheuttamasta poikkeustilanteesta. SLL haluaa kuitenkin muistuttaa, että tulevaisuudessakin päätöksenteko koulutuspolitiikasta tulee pitää jäsenmaissa. Lisäksi SLL haluaa nostaa esiin, että suomalainen maksuton, laadukas ja kaikille saavutettava koulutus on paras keino saavuttaa näiden tavoitteiden toteutuminen.

Selonteossa on nostettu esiin inhimillisen pääoman merkitys voimavarana. Erasmus+-ohjelman hyödyntäminen on keskeinen osa inhimillisen pääoman ja kulttuurillisen osaamisen vahvistamisessa. Valitettavasti kaikki suomalaiset opiskelijat eivät pysty hyödyntämään Erasmus+-ohjelmaa täysimääräisesti, eli he ovat eriarvoisessa asemassa keskenään liikkuvuusvaihtoehtojen suhteen: vieläkin lukiolaisilla ei ole mahdollisuutta osallistua Erasmus+-ohjelman yksilöliikkuvuusohjelmiin, vaan mahdolliset vaihdot toteutetaan aina oppilaitosyhteistyön kautta. SLL toivoo, että lukiolaisilla olisi mahdollisuus osallistua Erasmus+-ohjelmaan kokonaisuudessaan, eli yksilöliikkuvuusohjelmat saataisiin laajennettua koskemaan myös yleissivistävän koulutuksen opiskelijoita, eivätkä vaihto-opintomahdollisuudet riippuisi siitä, tekeekö lukio tai lukiokoulutuksen järjestäjä Erasmus-yhteistyötä toisen oppilaitoksen kanssa. Näin yhä useammalla lukiolaisella olisi jo lukion aikana mahdollisuus kansainvälistymiseen.

Lisäksi SLL haluaa nostaa esiin huolensa kansainväliseen liikkuvuuteen osallistuvien opiskelijoiden määrien laskusuhdanteesta. [Opetushallituksen tilastojen mukaan](#) koronapandemia vaikutti merkittävästi lukukaudella 2019–2020 laskien liikkuvuuden 11,2 prosenttiin suhteessa lukuvuonna aloittaneiden määrään. Kuitenkin tilastoista on myös nähtävissä laskusuhdannetta opiskelijaliikkuvuudessa jo ennen koronapandemiaa. Yksi syy liikkuvuuden vähenemiseen on vaihto-opintojen huono hyväksiluettavuus lukio-opintoihin. Tätä tulisikin kehittää, jotta kiinnostus ulkomaan vaihtoihin kasvaisi eikä vaihtoaika tarkoittaisi aina välttämättä opintojen pitenemistä kolmen vuoden tavoiteajasta jopa neljään vuoteen.

Digitalisaation merkitys tulee kasvamaan tulevaisuudessa muun muassa koulutuksen ja työelämän osalta. Vallitseva koronapandemia on lisäksi kiihdyttänyt muutosnopeutta merkittävästi aikaisemmin oletetusta. Tästä syystä on tarpeellista nostaa koulutuksen digitalisaatioon liittyvät kysymykset vahvemmin EU:n agendalle. Erilaiset digitaaliset ratkaisut tulevat lisääntymään ja kehittämään koulutusta, koulutusjärjestelmiä ja erilaisia liikkuvuusratkaisuja.

SLL kannattaa tieto- ja viestintätekniikan käytön ja merkityksen kasvattamista opetuksessa. Opiskelijoiden digitaalisista taidoista on pidettävä huolta tarjoamalla opetuksen yhteydessä tukea ja ohjausta digitaalisten opiskelumenetelmien käyttöön. Lähtökohtana tulee olla, että jokaisella lukiolla on riittävät ja ajanmukaiset välineet ja yhteydet. Tämä tarkoittaa opetushenkilökunnan säännöllistä kouluttautumista, uusien hyödynnettävien keinojen käyttöönottoa opetuksessa sekä riittävää tukea oppilaitosten puolelta. Laitteiston nykyaikaistamisen lisäksi on huolehdittava sähköisten oppimisympäristöjen ja sovellusten kehittämisestä ja käyttöönotosta. Opetuksessa käytettävien sovellusten ja laitteiden tulee valmentaa opiskelijaa myös opintojen jälkeiseen elämään ja työuralle.

SLL pitää tärkeänä sitä, että Suomi haluaa edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Samapalkkaisuuden ja palkka-avoimuuden edistäminen sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen helpottaminen ovat tärkeitä toimia sen puolesta, että sukupuolten tasa-arvo toteutuisi työelämässä. Keskeisen tavoitteen yhteydessä on hyvä huomioida, että on myös EU-maita, joissa sukupuolten tasa-arvoa ja vähemmistöjen ihmisoikeuksia halutaan järjestelmällisesti

heikentää. Siksi SLL pitää tavoitetta erittäin kriittisenä demokratian toteutumisen kannalta ja SLL:n mielestä Suomen tulee myös puuttua muiden maiden mahdollisiin demokratiarikkomuksiin.

SLL on tyytyväinen, että yhdeksi osa-alueeksi selonteossa on otettu osallisuus ja avoimuus. On tärkeää edistää eri ihmisryhmien osallistumismahdollisuuksia, mutta erityisen olennaista se on nuorten osalta. Tämä on ansiokkaasti tunnistettu selonteossa. Nuorten osallistamisessa on keskeistä huolehtia, ettei se jää vain pintapuoliseksi kuulemiseksi, vaan nuoret saavat aidosti vaikuttaa ja osallistua ja heidän äänensä kuullaan. Tämän toteutumiseksi vaikuttamismahdollisuuksista viestimiseen tulee panostaa, ja sen tulee olla nuoria kiinnostavaa ja selkeää. Yksi tärkeä seikka osallisuustyössä on myös lasten ja nuorten demokratiakasvatus ja sen sisällyttäminen osaksi esimerkiksi EU-viestintää.

Helsingissä 1.6.2021

Emilia Uljas
Puheenjohtaja

Heikki Luoto
Päsihteeri

Lisätietoja:

sosiaalipoliittinen asiantuntija Iiris Hynönen, 050 377 7729, iiris.hynonen@lukio.fi

koulutuspoliittinen asiantuntija Jenni Tuomainen, 050 551 1574, jenni.tuomainen@lukio.fi